

Rozdział V

Karta pracy

Między wolnym handlem a protekcjonizmem

.....	
Imię i nazwisko	
.....	
Data	Klasa

1. Uzupełnij tabelę informacjami na temat dwóch modeli polityki handlowej.

	Protekcjonizm	Liberalizm
rola państwa		
wpływ na rozwój przedsiębiorczości		
skutki dla rozwoju gospodarczego		

2. Wykonaj polecenia na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej.

W sytuacjach kryzysów światowych zawsze nasila się protekcjonizm (będący przeciwieństwem tendencji globalizacyjnych), co potwierdza się w okresach wstrząsów globalnych, jak I i II wojna światowa czy wielki kryzys (1929–33). Jednak to, że w relatywnie krótkim okresie międzywojennym można zauważyć odrodzenie idei liberalizmu, wydaje się potwierdzać nieuchronność procesu globalizacji. Postępujący proces koncentracji produkcji (dotyczący szczególnie gałęzi nowoczesnych, charakteryzujących się innowacyjnością i stosowaniem najnowszych osiągnięć postępu technicznego) odrodził się z pełną mocą po II wojnie światowej (zaowocował tworzeniem za granicą firm-córek oraz łączeniem firm już istniejących). Głównym orędownikiem krzewienia idei liberalizmu (neoliberalizmu) były Stany Zjednoczone. Przedstawiły one koncepcję nowego porządku międzynarodowego opartego na trzech filarach (Bank Światowy, Układ Ogólny w sprawie Taryf i Handlu oraz Międzynarodowy Fundusz Walutowy), mających stanowić fundamenty stymulowania procesu globalizacji. W wyniku jej wdrożenia powstał nowy układ sił polityczno-ekonomicznych na świecie – „Triada ekonomiczna”, obejmująca Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG), Stany Zjednoczone, Japonię.

Źródło: M. Rosińska-Bukowska, *Rola korporacji transnarodowych w procesach globalizacji. Kreowanie globalnej przestrzeni biznesowej*, Toruń 2009, s. 21.

A. Wymień czynniki, które wpłynęły na powstanie układu sił zwanego triadą.

.....

.....

.....

.....

B. Wyjaśnij, jaką rolę w kształtowaniu stosunków gospodarczych na świecie odgrywają Stany Zjednoczone.

.....

.....

.....

.....

3. Wykonaj polecenia na podstawie fotografii i tekstu źródłowego.

Pensylwania (USA), 1973 r.

W marcu 1974 r. kraje arabskie, bojąc się utraty amerykańskiego rynku, zniósł embargo. Nawet w Holandii i Japonii, które zdane były niemal w całości na import surowców energetycznych, nie zabrakło paliw. Co więcej, deficyt ropy na rynku okazywał się zjawiskiem pozornym, wywołanym przez rządy i wielkie koncerny, które ogarnięte paniką skupowały na gwałt surowiec, aby maksymalnie powiększyć posiadane zapasy. Działania te starano się prowadzić w tajemnicy przed innymi, nastąpiło więc zablokowanie przepływu informacji. Nikt już nie wiedział, ile jest ropy na rynku, i ceny szybkowały w górę. A w tym momencie iluzja zamieniała się w bolesnie realną rzeczywistość, ponieważ w niespełną pół roku podstawowy surowiec energetyczny świata zdrożał czterokrotnie. To musiało odbić się na sytuacji gospodarczej Zachodu.

W USA bezrobocie wzrosło do nienotowanego od czasów Wielkiego Kryzysu poziomu 8,5 proc., przy jednoczesnym spadku cen produktów i wzroście inflacji. Potem niemal do końca dekady amerykańską gospodarkę trawiła dwucyfrowa inflacja. To zjawisko, nazwane stagflacją, wprawilo ekonomistów w wielką konfuzję. Wcześniej w przypadku recesji, zgodnie z radami Johna M. Keynesa, pobudzano gospodarkę, emitując dodatkowy pieniądź. Ale przy stagflacji było to bezskuteczne. Przekonały się o tym również kraje zachodnioeuropejskie, doświadczające przez kilka lat recesji połączonej z rosnącą inflacją.

Źródło: A. Krajewski, *Ropa nie dla Zachodu*, 2013, [w:] <http://www.forbes.pl/kryzys-naftowy-1973-roku-arabskie-embargo-nie-takie-grozne,artykuly,165097,1,5.html> [02.03.2014].

A. Przedstaw skutki kryzysu paliwowego.

.....

.....

.....

.....

B. Wyjaśnij, jak kryzys paliwowy wpłynął na światową gospodarkę.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Zapisz nazwy organizacji międzynarodowych dążących do liberalizacji handlu obok ich opisów.

Opis	Nazwa organizacji
Funkcjonowała w latach 1958-2009. Jednym z filarów jej działalności był wspólny rynek, zakładający swobodę przepływu osób, usług, towarów i kapitału.	
Założona w 1994 r. Stanowi kontynuację Układu Ogólnego w sprawie Taryf Celnych i Handlu. Skupia ponad 150 państw członkowskich. Jej głównym zadaniem jest liberalizacja międzynarodowego handlu dobrami i usługami.	
Powstała w 1960 r. Jej celem było utworzenie strefy wolnego handlu poprzez zniesienie ceł i innych ograniczeń w wymianie między państwami członkowskimi. Od 1992 r. razem z Unią Europejską tworzy Europejski Obszar Gospodarczy.	